

مبانی سازمان و مدیریت

سازمان

سازمان عبارتست از مجموعه ای متشکل از دو یا چند نفر که برای رسیدن به اهدافی مشترک در محیطی با ساختار منظم و از پیش تعیین شده با یکدیگر همکاری می کنند.

انواع سازمانها

۱- انتفاعی و غیر انتفاعی (خیره و انجمن های مذهبی و سیاسی)

۲- دولتی و خصوصی

۳- تولیدی و خدماتی

همگی سازمان ها دارای چهار وجه مشترک ، هدف ، برنامه ، مدیر و منابع (انسانی ، مالی ، اطلاعات و ...) می باشد.

وظایف مدیر در سازمان

۱- سازماندهی یعنی تقسیم کار و قرار دادن تخصص های مختلف در پست های سازمان

۲- رهبری و هدایت یعنی توانایی کافی برای ایجاد انگیزه درون کارکنان

۳- برنامه ریزی یعنی تدوین راهکار و استراتژی لازم برای رسیدن به هدف

۴- کنترل و نظارت یعنی ارزیابی و باز خورد کارکنان در دوره های مختلف زمانی و رفع انحرافات احتمالی

۵- خلافت یعنی ایجاد زمینه لازم برای شکوفایی استعداد های کارکنان

مهارتهای مورد نیاز مدیران

۱- مهارتهای ادراکی یعنی قوه تشخیص و توانایی تحلیل موقعیت و تعیین ریشه مسائل و اتخاذ تصمیماتی سنجیده و

عاقلانه برای جلوگیری از تبدیل شدن یک مساله به معضل یا بحران

۲- مهارتهای انسانی یعنی توانایی درک انگیزه های افراد و هدایت صحیح آنان

۳- مهارتهای فنی که برای بکارگیری دانش مورد نیاز برای اجرای یک کار تخصصی ضروری است

نظریه مدیریت اداری

صاحب نظران دریافته اند که اداره سازمانها صرفاً با مدیریت علمی ناکافی است و روش های مدیریت علمی برای سازمان

های بازرگانی ، مالی ، امنیتی و تجاری ناکار آمد است، بنابراین مدیریت اداری را بر چهارده پایه زیر بنا نهادند:

۱- تقسیم کار و تخصصی کردن وظایف مختلف سازمانی

۲- اعطای اختیار و آزادی لازم جهت پست های مختلف

۳- انضباط یعنی تدوین مقررات لازم برای جلوگیری از هرج و مرج

۴- وحدت فرماندهی ، یعنی پرهیز از بوجود آوردن پستی در سازمان که فرد مجبور به ارائه گزارش کار و تبعیت از

دو مدیر باشد.

۵- وحدت جهت رویه ، یعنی حرکت تمامی اعضای سازمان بر اساس برنامه و مسیر از پیش تعیین شده

۶- اولویت منافع عمومی بر منافع فردی

- ۷- جبران خدمت کارکنان با اعطای حقوق و پاداش مکفی توأم با عدالت
- ۸- انتخاب مناسب ترین درجه تمرکز : سازمان های متمرکز سازمان هایی هستند که مدیر به تنهایی تصمیم گیری کرده و به زیر دستان ابلاغ میکند درحالی که در سازمان های غیر متمرکز مدیر با مشورت با زیردستان و مشارکت آنان در تصمیم گیری سازمان را اداره می کند.
- ۹- طراحی سلسله مراتب سازمانی بر اساس اهداف و نیازهای سازمان
- ۱۰- نظم ، یعنی نظارت بر اجرای قوانین
- ۱۱- انصاف، یعنی ارزیابی کارکنان بدور از سلیقه شخصی
- ۱۲- ثبات شغلی و استخدامی
- ۱۳- ابتکار و ایجاد روحیه نوآوری
- ۱۴- روحیه کار گروهی

مطالعات هائورن (از نظریات نئوکلاسیک)

در دور اول مطالعات پژوهشگران ابتدا عده ای از کارگران را انتخاب و آنان را به دو گروه کنترل و آزمایش تقسیم کردند، سپس میزان نور و شرایط فیزیکی را برای افراد گروه آزمایش بالا بردند که موجب افزایش تولید شد، اما با کاهش نور محل کار متوجه شدند که تولید کارکنان افزایش یافته است . جالب اینکه با وجود ثابت بودن میزان روشنایی در گروه کنترل باز هم تولید افزایش یافته بود ، بنابراین روی به مطالعات بعدی آوردند .

در دور دوم مطالعات در کارخانه بل با استخدام روانشناسان اجتماعی برای گروه کوچکی از زنان تلفنچی بهره وری رو به افزایش بود ، نتیجه تحقیقات نشان داد که روحیه بالای کارگران و وابستگی های اجتماعی موجود میان آنها و نیز بحث آزاد عاملی برای از بین رفتن شکایات کارکنان و افزایش بهره وری میان آنها بود .

در دور سوم مطالعات (نظریه رفتار سازمان) معیارهای دیگری مانند احترام رعایت افراد و عوامل روانی و اجتماعی عامل موثر و اصلی در افزایش بهره وری آنها می باشد .

تصمیم گیری

مهم ترین وظیفه یک مدیر تصمیم گیری است که به صورت انتخاب بهترین راه برای رسیدن به هدف تعریف می شود .

شرایط محیطی سازمان

شرایط مختلفی که نتایج حاصل از تصمیم گیری را تحت تاثیر قرار می دهد می توان بر اساس احتمالات شانس وقوع آنها را بدست آورد . بطور کلی سه حالت زیر برای شرایط محیطی بوجود می آید:

- ۱- **شرایط اطمینان:** در این حالت مدیر انواع مسائل و راه حل های ممکن را در اختیار دارد و می تواند نتایج حاصله را کاملاً پیش بینی کند که بیشتر مخصوص مدیران رده پایین است .
- ۲- **شرایط مخاطره:** در این حالت مدیر بر اساس اطلاعات حاصله می تواند نتایج حاصل از هر راه حل را تخمین بزند و راه حلی که بیشترین ارزش مورد انتظار را داشته باشد به عنوان بهترین راه انتخاب می شود
- ۳- **شرایط عدم اطمینان:** در این شرایط مسائل و انواع راه حل ها مبهم هستند که ناشی از دو علت زیر است:
  - الف) مواجه مدیران با شرایط خارجی غیر قابل کنترل مانند شرایط اقلیمی یا سیاست های دولت .
  - ب) عدم توانایی مدیر در دستیابی به اطلاعات کلیدی .

تصمیم گیری گروهی

مزایای این نوع تصمیم گیری ایجاد راه حل های بیشتر و اطلاعات کاملتر ، افزایش مشروعیت و پذیرش بهتر یک راه حل می باشد. در حالی که معایبی از جمله صرف وقت زیاد ، تسلط اقلیت ، فشار برای هماهنگی و مسئولیت مبهم افراد را داراست. فنون تصمیم گیری شامل موارد زیر می باشد .

۱- **طوفان مغزی:** هدف این نگرش بهبود حل مساله با یافتن راه حل های جدید و غیر معمول است در این روش هیچ عقیده ای مورد انتقاد قرار نمی گیرد و هرچه عقاید رادیکال تر باشد بهتر است و کمیت ارائه عقیده مورد تاکید است همچنین اصلاح عقیده بوسیله دیگران تشویق می شود.

۲- **گروه اسمی:** در این روش اعضای جلسه در آغاز حق سخن گفتن با یکدیگر را ندارند بلکه نظریات خود را کتبا نوشته و به صورت گمنام در تابلویی در معرض دید همگان قرار می دهند سپس درباره تک تک راه حل ها گفتگو و نقد می شود، آنگاه راه حل نهایی با رای گیری کتبی انجام می پذیرد.

۳- **دلفی:** در این روش برای تصمیم گیری نظریات افراد صاحب نظر را با پرسشنامه جویا می شوند سپس نظریات ارزیابی شده و راه حلی که بیشترین امتیاز را آورد به عنوان راه حل نهایی انتخاب می شود. در این فن افراد لزوماً یکدیگر را نمی شناسند و برخورد رویاروی با یکدیگر ندارند.

۴- **ملاقات های الکترونیکی:** در این روش افراد نظریات خود را از طریق انتقال به کامپیوتر بر روی پرده ای در اتاق نمایش می دهند، مزیت اصلی این روش گمنامی ، سرعت و درستکاری است در حالیکه فاقد غنای اطلاعاتی ارتباطات شفاهی و رودرو می باشد همچنین افرادی که سرعت بالایی در انتقال اطلاعات به کامپیوتر دارند می توانند کسانی را که از بلاغت و فصاحت زیادی در سخنوری دارند را تحت اشعاع قرار دهند.

برنامه ریزی

جایگاهی را که سازمان بایستی در آینده قرار گیرد تعیین می کند و بر دو نوع است:

- ۱- **غیر رسمی:** که مختص سازمانهای کوچک بوده و مدیر به تنهایی تصمیم می گیرد و معمولاً مکتوب نمی شود
- ۲- **رسمی:** که در سازمانهای بزرگ برای رسیدن به اهدافی ویژه و معین مکتوب می شود و در اختیار اعضای سازمان قرار می گیرد.

فرآیند برنامه ریزی

فرآیند برنامه ریزی شامل چهار مرحله زیر است:

- ۱- بیانیه ماموریت
- ۲- اهداف
- ۳- برنامه ها
- ۴- اجرا

سازمان دهی

ساختار سازمانی چهارچوبی است که مدیران برای تقسیم و هماهنگی فعالیت های اعضای سازمان آنرا ایجاد می کنند و به دو دسته زیر تقسیم می شود:

۱- ساختار رسمی: که روابط به صورت مکتوب و به کمک نمودار با دقت زیاد برای کارکنان تشریح میشود. این ساختارها آرمانی بوده و ماهیتی غیر شخصی دارد. زیرا سازمان از راه فرآیند کارگزینی افراد خاصی را برای پست های مختلف انتخاب می کند.

۲- ساختار غیر رسمی: حاصل تعامل اجتماعی مداوم است و ساختار رسمی را تحکیم می کند همچنین عملکرد سازمان را به طور واقعی نشان داده، شخصی است و مدیر روابط سازمانی را شفافاً توضیح می دهد.

سلسله مراتب

برای پیوند میان فعالیت های مختلف شغلی در سطوح گوناگون مدیران نیاز به ساختار سازمانی را به صورت عمودی احساس کردند تعیین حیطه نظارت و زنجیره فرماندهی الگویی چند سطحی را بوجود می آورد که سلسله مراتب نام دارد.

۱- **زنجیره فرماندهی:** در ساختار عمودی خط اتصال میان کارکنان و مدیران رازنجیره فرماندهی میگویند که تعیین می کند چه کسی باید به چه کسی گزارش دهد و بر دو اصل زیر استوار است:

الف) اصل وحدت فرماندهی: یعنی هر فردی باید فقط یک رئیس داشته باشد چراکه در غیر این صورت سردرگمی و تضاد، دلسردی و عدم اثر بخشی و کار آیی را موجب می شود.

ب) اصل سلسله مراتب: یک زنجیره کاملاً روشن فرماندهی باید که همه افراد رادر سازمان به یکدیگر پیوند دهد.

۲- **حیطه نظارت:** عبارتست از افرادی که مدیر مستقیماً آنان را اداره و هماهنگ می کند. ریگل به عنوان یک نظریه پرداز سنتی معتقد بود که عده زیر دستانی که به مدیر گزارش می دهند می تواند بین ۴ تا ۱۲ نفر باشد.

تمرکز و عدم تمرکز

تمرکز به معنای جمع شدن تمامی اختیارات در سطوح عالی مدیران است در حالیکه عدم تمرکز به معنای واگذاری اختیارات به سطوح پایین تر مدیریت می باشد.

مزایای واگذاری اختیار عبارتست از:

- ۱- وقت آزاد بیشتری برای مدیران ارشد فراهم شده تا به مسئولیت های مهم تر خود بپردازند.
- ۲- به علت شناخت بهتر زیردستان نسبت به منطقه عملیاتی تصمیمات بهتر و معتبر تری اتخاذ می شود
- ۳- سرعت در تصمیم گیری را سبب شده و باعث افزایش اعتماد به نفس در کارکنان و ابتکار و خلاقیت در آنان می شود.

انواع ستاد:

۱- **ستاد عمومی:** شامل آن دسته از کارکنانی است که وظیفه اصلی آنان برنامه ریزی و طراحی عملیات است و به طور مستقیم با بالاترین مقام اجرایی سازمان ارتباط دارند. این نوع ستاد مخصوص سازمانهایی با پیچیدگی خاص و کثرت وظایف است و گاهی با عنوان ستاد کل یا ستاد مرکزی نیز خوانده می شود.

۲- **ستاد شخصی:** شامل کارکنانی است که خدمات آنان در جهت کمک به افرادی خاص در سازمان است. مانند مشاوران رئیس، منشی مخصوص و ...

۳- **ستاد تخصصی:** گروهی از متخصصان هستند که با عده ای از مدیران صنف جهت افزایش کارایی همکاری می کنند.

هماهنگی

فرآیند تلفیق فعالیت های واحد های مجزا از یکدیگر برای پیگیری کارآمد در سازمان را هماهنگی می گوئیم که بالاترین وظیفه مدیریت است.

مشخصات گروه های دارای حس همکاری و هماهنگی در سازمان عبارت است از:

- ۱- انگیزه و احساس تعهد بیشتر اعضا
- ۲- ارتباطات شخصی دوستی متقابل و موثر
- ۳- تقسیم کار و بهره وری موثر

انواع هماهنگی

- ۱- عمودی: مربوط به فعالیت های مدیر و زیر دستانش از بالا به پایین می باشد.
- ۲- افقی: مربوط به کارکنانی است که از نظر سلسله مراتب سازمانی در یک مقطع قرار دارند.
- ۳- مورب: مخصوص سازمانهایی است که واحد های خدماتی تمرکز دارند و به علت تقاضاهای متضاد کارکنان از آنها، بدون طی کردن زنجیره فرماندهی و داوطلبانه به آن خدمات دست می یابند مانند دبیرخانه یا واحد ماشین نویسی.

هدایت

هدایت شامل انگیزش، رهبری و ارتباط است. بیشتر رفتارهای انسان هدفمند بوده و انگیزه آنها ارضای نیازهای فردی می باشد. مدیر فروش موفق کسی است که با شناخت نیازهای کارکنان و جهت دادن به آنها به سمت نیازهای سازمانی میان این دو مجموعه هماهنگی برقرار کند.

نیازها سرچشمه انگیزش در انسان است و به دو دسته زیر تقسیم می شود:

- ۱- نیازهای ابتدایی و اولیه: که ماهیتی زیستی و فیزیولوژیکی دارد و دارای حد و حدودی است. مانند نیاز به آب، هوا، غذا و
- ۲- نیازهای ثانویه: که ماهیتی اجتماعی و روانی دارند و دارای سرشت و حد نامحدودی هستند. مانند نیاز به وابستگی، قدرت، دانش، شهرت، موفقیت و غیره

برخی از نظریات معاصر انگیزشی عبارتند از:

سلسله مراتب نیازهای مازلو: آبراهام مازلو معتقد است افراد دارای پنج نیاز اساسی زیر هستند:

- ۱- نیازهای زیستی: مانند نیاز به آب و غذا و مسکن و غیره
- ۲- نیازهای ایمنی: یعنی نیاز به امنیت جانی، مالی و شغلی، زیردستانی که نیازهای شدید دارند مبتکر نیستند و از ایجاد تغییر در وضع موجود امتناع می کنند و مایلند از ظوابط و مقررات پیروی کنند تا نیازهای زیستی و ایمنی آنها تهدید نشود.
- ۳- نیازهای اجتماعی: مانند نیاز به دوست داشتن، مصاحبت و پذیرش از جانب دیگران که عدم ارضای این نیازها باعث غیبت کارکنان، کاهش بهره وری و افزایش فشار روحی کارکنان می شود.

۴- **نیاز به احترام:** ارضای این نیاز سبب اعتماد به نفس، اعتبار و قدرت می شود و عدم ارضای آن سبب رفتار خام یا مخرب، کم کاری و یا مجادله با رئیس می شود.

۵- **نیازهای شناختی:** عبارتست از نیاز به ارضای کنجکاوی بنیادین، یعنی معرفت و شناخت زندگی و محیط که مشتمل بر دو نوع است:

- نیاز به زیبایی شناسی: یعنی مایل به نظم و تعادل و ظرایف زندگی

- نیاز به خودیابی: یعنی نیاز به فعلیت بخشیدن به استعدادها بالقوه شخصی

نکته مهم: عیب نظریه مازلو این است که وی تصور می کرد نیازها به صورت پله کانی ارضا می شوند و با ارضای یک نیاز نیاز دیگری جای آن را می گیرد.

نظریه نیازهای اکتسابی

این نظریه نیازها را اکتسابی یا آموختنی می داند که مشتمل بر سه دسته زیر است:

۱- **نیاز به موفقیت:** ویژگی انسانهایی است که انگیزه زیادی در کسب موفقیت دارند و بیشتر از پادشاهای ناشی از موفقیت به خود موفقیت توجه می کنند.

۲- **نیاز به وابستگی:** ویژگی افرادی است که برای مصاحبت و کسب تایید از سوی دیگران ارزش زیادی قائلند. اینگونه افراد طرفدار مشاغلی هستند که بتوانند با دیگران کار یا رابطه متقابل برقرار کنند.

۳- **نیاز به قدرت:** ویژگی افرادیست که سعی می کنند سایر افراد را مستقیماً تحت تاثیر قرار دهند و اعتقاد بر این است که وقتی افرادی با نیازهای شدید قدرت سازمانی پست های مدیریتی را اشغال می کنند فعال تر از کسانی هستند که نیاز شدید به موفقیت دارند.

نظریات رهبری

۱- نظریات خصوصیات فردی که می گوید رهبران ذاتاً و از بدو تولد ویژگی های رهبری را داشته اند و دارای چهار خصوصیت هوش، بلوغ اجتماعی و وسعت دید، دارای انگیزه قوی برای رسیدن به موفقیت و انسان گرایی و تاکید بر ارزش انسانها می باشند.

۲- دکتر الوانی و سابرنویسندگان معاصر با این عقیده که توانایی رهبری با ویژگی های موروثی قابل بیان نیست موافقت و معتقدند افراد برای رهبر خوب شدن باید آموزش ببینند و دارای شش ویژگی خصوصیات ظاهری، زمینه های فرهنگی، شخصیت برون گرا، هوش، خصوصیات شغلی (مانند تلاش و ابتکار) و خصوصیات اجتماعی (مانند رتبه و وزن سیاسی و اجتماعی) را دارا باشند.

انواع ارتباط در سازمان:

۱- **ارتباط رسمی:** که الگوی آن در نمودار سلسله مراتب سازمانی آمده است و می تواند متمرکز یا غیر متمرکز باشد. شبکه های متمرکز بدلیل عدم مشارکت اعضا در فرآیند ارتباطی انعطاف پذیر نبوده و خلاقیت و نوآوری را سرکوب می کند در حالیکه شبکه های غیر متمرکز در گروههایی که بایستی مسائل پیچیده و متنوع را حل کنند کارایی داشته و سبب ترویج خلاقیت می شود.

۲- **ارتباطات غیر رسمی (درخت انگوری):** ارتباطیست که از سلسله مراتب سازمانی پیروی نمی کند و روابط شخصی میان اعضای سازمان را دنبال می کند. این نوع ارتباط به طور ناگهانی و بدون نظم و

قاعده ظاهر می شود و قابل کنترل توسط مدیران عالی سازمان نیست و برای خدمت به منافع افرادی خاص در داخل شبکه به کار می رود. این شبکه حدود هفتاد درصد کلیه ارتباطات سازمانی را تشکیل می دهد و شامل چهار الگوی تابشی، تصادفی، خوشه ای و رشته ای می باشد.

موانع ارتباطات میان افراد

- ۱- مانع ادراکی: یعنی هر فرد بنا به زمینه فرهنگی و روانی خود پیام را درک می کند.
- ۲- مانع اجتماعی: یعنی بدلیل خو گرفتگی افراد به نقش خود در سازمان درک لغات و اصطلاحات جدید اجتماعی برای آنان دشوار است.
- ۳- معانی یا زبان: که غالباً در تفسیر اسناد مکتوب به وجود می آید.
- ۴- اثر انگیزه: به طور معمول اگر ما توقع دریافت امری خاص را داشته باشیم پیام را می پذیریم و اگر مخالف عقیده ما باشد آنرا نادیده می گیریم.
- ۵- ارزیابی منابع: یعنی دریافت پیام تابع معتبر بودن منبع پیام نیز می باشد.
- ۶- علائم غیر شفاهی: مانند کیفیت صدا و وضعیت جسمانی گیرنده و فرستنده.
- ۷- پارازیت: یعنی بیان جملات ضعیف و توهمات بیانی

نظارت

نظارت فرآیندی است برای حصول اطمینان از اینکه فعالیت های انجام شده با فعالیت های برنامه ریزی شده مطابقت دارد.

فرآیند نظارت: برای اجرای فرآیند نظارت مدیران چهار مرحله را به ترتیب طی می کنند:

- ۱- تعیین استانداردها: که به دو دسته کمی و کیفی تقسیم می شود.
- ۲- سنجش عملکرد.
- ۳- مقایسه عملکرد با استاندارد تعیین شده با استفاده از مهارتهای تحلیلی و ادراکی مدیران
- ۴- اقدام: مشتمل بر سه مورد زیر است:
  - اقدام اصلاحی: یعنی تامین برنامه های انگیزشی برای کارکنان و اصلاح ماشین آلات و تجهیزات
  - تایید عملکرد و تقویت مثبت کارکنان
  - تغییر استاندارد: یعنی اگر عملکرد سازمان همیشه بیشتر یا کمتر از استاندارد باشد بایستی مدیران استانداردها را تغییر دهند.

ابزارهای نظارتی

- ۱- ابزارهای بودجه ای: بودجه یک برنامه مالی است و نظارت بودجه ای تحقق درآمد ها را مطابق برنامه از پیش تعیین شده کنترل می کند.
- ۲- ابزارهای غیر بودجه ای: که شامل موارد زیر است:
  - داده های آماری: یعنی نمودار و اشکال ترسیمی برای نشان دادن درصد رشد یا کاهش فروش و یا هزینه صرف شده در مقایسه باماه گذشته

- گزارش ها و تحلیل های ویژه: که این گزارشات توسط مدیران میانی اطلاعات لازم از وضعیت سازمان را در اختیار مدیران ارشد قرار می دهد.

- حسابرسی عملیات: که خط مشی ها و روش های کاری را ارزیابی کرده و نقاط قوت و ضعف سازمان را به اطلاع مدیر میرساند.

۳- مشاهدات شخصی

نکات مهم: اطلاعات مفید برای مدیر بایستی دقیق، به هنگام، کامل، مربوط، مختصر و جامع باشد که این اطلاعات در هر ۴ وظیفه برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و نظارت برای مدیران کاربرد دارد.

ویژگیهای اطلاعات مفید

- ۱- دقیق باشد
- ۲- به هنگام باشد
- ۳- کامل باشد
- ۴- مربوط باشد
- ۵- مختصر باشد

چگونگی استفاده مدیران از اطلاعات

- ۱- استفاده اطلاعات در برنامه ریزی
- ۲- استفاده اطلاعات در سازماندهی
- ۳- استفاده اطلاعات در هدایت
- ۴- استفاده از اطلاعات در نظارت

خلاقیت

یعنی ترکیب افکار به شیوه ای بی نظیر و ایجاد ارتباط غیر معمول میان نظریات و یا به کارگیری توانائی های ذهنی برای ایجاد یک فکر یا مفهومی جدید.

ویژگی های سازمان خلاق

- ۱- کارکنانش در بالای هرم مازلو قرار داشته باشند و از احترام و امنیت شغلی برخوردار بوده و از کار لذت ببرند.
- ۲- سازمان مشتری مدار و آینده ساز باشد.
- ۳- تغییر در این سازمانها ارزشی مثبت تلقی می شود و برای تحقیق و پژوهش سرمایه گذاری می گردد.
- ۴- انواع تیپ های شخصیتی در این سازمان ها استخدام می شوند و برنامه ریزی ها بلند مدت جسورانه و واقع بینانه است.

ویژگی های مدیران خلاق

- ۱- به استقبال خلاقیت و نوآوری می روند، از آن هراس ندارند و فرصت خطرپذیری به زیردستان و همکاران می دهند.
- ۲- باتوجه به ویژگیهای مثبت همکاران، بر تشویق بیش از تنبیه تاکید می ورزند و در نتیجه محیط شوق انگیزی در سازمان ایجاد میکنند.

- ۳- خود و سازمان خود را با تغییر و تحول جامعه هماهنگ می کنند.
- ۴- به کارکنان خود شهامت در جهت نوشتن خیالبافیهایشان را می دهند.
- ۵- مثبت اندیش و امیدوارند و بر خدا توکل می کنند.
- ۶- پر انرژی اند و قدرت انتقال هیجان خود را به دیگران دارند.
- ۷- به سرعت فرهنگ خلاقیت را ترویج میدهند تا کل سازمان را فراگیرد.
- ۸- جهت ایجاد تعادل در روند خلاقیت، هم از مغز (مهارتهای رفتاری) و هم از قلب (مهارتهای عاطفی) همکاران بهره می گیرند.
- ۹- از یکنواختی متنفراند و در انجام کارهای نو پشتکار دارند.
- ۱۰- خودانگیخته اند و استقلال تفکر و آزادی اندیشه و عمل دارند.
- ۱۱- قدرت تخیل و اعتماد به نفس بالایی دارند.
- ۱۲- نسبت به رخدادهای محیطی (تهدیدها-فرصت ها) حساس اند.
- ۱۳- جامع نگرند و بیشتر به عمق مشکلات توجه می کنند تا ظاهر آنها.
- ۱۴- سبک رهبری مناسب دارند.
- ۱۵- برای جستجوی افکار جدید، به کارکنان وقت کافی می دهند تا به مسائل مختلف بیااندیشند و روی ارائه راه حل برای آنها تمرکز کنند.
- ۱۶- نظام دریافت پیشنهادات را ایجاد می کنند و برای پیشنهادهای مفید و سازنده جایزه تعیین می کنند.

موانع خلاقیت

- ۱- موانع فردی مانند ترس از شکست، رویگردانی از ابهامات، نداشتن اعتماد به نفس، عدم انعطاف پذیری، ترس از انتقاد و فقدان تمرکز ذهنی می باشد.
- ۱- موانع اجتماعی شامل قوانین انعطاف ناپذیر، شغل اجباری و عدم علاقه به آن، آداب و رسوم سنتی و ترس از عدم استقبال اجتماعی می باشند.

*سوالات مهم این درس:

- ۱- سازمان را تعریف کنید و انواع آن را نام ببرید.
- ۲- وظایف مدیر در سازمان را بنویسید.
- ۳- مهارت های مورد نیاز مدیران چیست؟
- ۴- پنج مورد از پایه های نظریه مدیریت اداری را بنویسید.
- ۵- شرایط محیطی سازمان چند حالت دارد. توضیح دهید.
- ۶- فنون تصمیم گیری محیطی را نام برده یک مورد را توضیح دهید.
- ۷- مراحل فرایند برنامه ریزی را بنویسید.
- ۸- انواع ستاد را نام برده و توضیح دهید.
- ۹- سلسله مراتب نیازهای مازلو را بنویسید.
- ۱۰- انواع ارتباط در سازمان را بنویسید.
- ۱۱- فرایند نظارت را شرح دهید.
- ۱۲- ویژگی های سازمان خلاق را بنویسید.